

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Naredba o draginjskih dokladah državnih nameščencev — razglašena.

LDU Ljubljana, 3. avgusta. Deželna vlada za Slovenijo je prejela iz Belgrada brzojavno vest, da je naredba o draginjskih dokladah za državne nameščence

št. 130.000 bila razglašena včeraj v številki 221 Službenih novin. Minister pooblašča s to brzojavko deželno vlado, da izvrši izplačila v zmislu te naredbe.

Jugoslavija napoveduje avtonomijo za Celovec in nemške občine cone B.

LDU Belgrad, 8. okt. (ZNU) Na ministrski seji se je danes sklepalo glede cone B na Koroškem, kjer se bo vršil plebiscit 31. t. m. Celovec in druge občine bi dobile

samoupravo, dosedanjí uradniki bi se sprejeli v našo službo. Vrhutega bi se dala šolam avtonomija. Prebivalstvu bi se dale znatne finančne in gospodarske olajšave.

Boljševiškega režima v Rusiji bo kmalu konec!

LDU Pariz, 8. okt. (Havas.) Listi pri našajo izvajanja ruskega poslanika v Parizu Maklakova, ki se je povrnil s potovanja skozi pokrajine, katere je zasedel general Wrangel. Poslanik je dejal, da je dobil na potovanje jasen vtis, da bo boljševiškega režima kmalu konec. Mnogo znakov prerokuje padec moskovske diktature. Nemir in panika vladata v taboru sovražnika, katerega vsak dan bolj zapuščata nada. Boljševiki brez moči motre zma-

govite napade Wranglove na rdečo armado in mi imamo sedaj samo en smoter, za katerega smo pripravljene vse žrtvovati: vztrajati. Preverjeni o brezuspešnosti svoje propagande na zapadu, se poizkušajo boljševiki nasloniti na vzhod in na države, ki so nastale po versailleski pogodbi. Njih prizadevanja pa bodo ostala brezuspensha, ako se prepreči njih diplomatska ofenziva in ako se dovrši delo, započeto na bojiščih.

Zopet eksplozija v kamniški smodnišnici.

Kamnik, 8. oktobra. Danes dopoldne, ob 12. uri se je začel kratek, neekstremno pok. Na smodnišnici je eksplodiral smodnik v oddelku za patrone. Razbilo je stroj, ki se nahaja komaj dva meseca v smodnišnici. Težko poškodovana sta bila delavec Rems po nogah in obrazu, delavka Sitar po obrazu, očeh, na nogah in čez pas, lažje poškodbe je dobil delavec Goltes in sicer po obrazu in desni roki. Vse tri so odpeljali ob 2. uri popoldne v Ljubljano v bolnišnico. Nad zdravjem Remca in Sitarjeve se dvomi. Eksplozijo je baje

povzročila iskra, ki je skočila izpod nekakega kladiča. — To je v dobrem pol letu že četrta nesreča, ki je pomnožila število žrtev na 7. Zadnja nesreča je bila 12. julija letos, kjer sta izgubila delavca Dornik in Zajc življenje. Pred preobratom so patrone izdelovali na roko, ker pa baje ni to neslo, so napravili pod sedanjim vodstvom stroj, delavce pa seveda odpustili. Mi smo že dostikrat opozarjali merodajne oblasti, da naj ukrenejo kaj v varstvo delavstva. Na nerazumljiv način pa tega do danes še niso storile. Sedaj ima besedo delavstvo!

Srbi o Koroški.

LDU Belgrad, 8. okt. (ZNU) »Trgovinski glasnik« govori v današnjem uvodnem članku o plebiscitu na Koroškem. Pravi: Koroška je ena od onih nesrečnih slovanskih pokrajin, ki so na mejah slovanstva izpostavljene neposrednim napadom nemške grabežljivosti in nasilnosti. Koroška je, od nekdaj pod Avstrijo, v največji meri čutila sistem avstrijske državne misli. »Kulturnemu delu« se je posrečilo, da je Avstrija iz slovenske Koroške napravila napol nemško pokrajino, vendar se je kljub vsemu temu slovenski žilavosti posrečilo, da se z zaupanjem pričakuje slovenska zmaga pri glasovanju. Plebiscit na Koroškem sam pa je eden od onih ukrepov zelo oprezne zdržnosti in skoposti, s katero je mirovna konferenca odmerjala svoje odločbe o slovanskih pravicah, do čim bi bilo pravično in umestno, ne postavljati premaganega sovražnika na isto stopnjo s Slovani v vseh onih slovanskih pokrajinah, v katere so se nasilno vrinili Nemci in drugi sovražniki, in ne dopustiti, da bi Nemci glasovali v slovanskih zemljah o svoji grabežljivosti. Konferenca gre na roko premaganim sovražnikom in je popustila napram njim na škodo slovanskih pravic in zaslug slovanstva, s katerega pomočjo je ententa premagala germanstvo. Upati je, da našim združenim sovražnikom ne bo uspelo, da bi nam ugrabili Koroško, ta obmejni zid slovanske svobode.

Slovenska manifestacija na Koroškem.

Ljubljana, 9. oktobra. Ljudski oder iz Ljubljane je igral v četrtek ob 6. uri zvečer v Kazazah pri Sinčivasi na Koroškem »Plebiscit«. Prostor je bil prenapolnjen navdušenega slovenskega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo igri. Predstava se je razvila v pravo manifestacijsko zborovanje; nastopilo je več go-

vornikov. Silno navdušenje je zavladalo ob koncu igre, ko se jim je dramatično predstavila slika nemškega poraza in pa zmaga Slovencev. Navdušenja ni hotelo biti ne konca ne kraja. Razpoloženje naših ljudi je izborno, pričrni so o zmagi tako, da ne govorijo več o bodoči, ampak že o dejstveni zmagi. Nemčurji so plahi in poparjeni.

Orli na Koroškem.

Rožna dolina, 9. oktobra ob 2. uri ponoči. Danes ob 2. uri ponoči, ko so se razvrstile orlovske patrulje, je od daleč prihitel izstrelek in zadel v nogo br. Slavka Malnariča. Rana je lahka. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnico.

Ljudstvo na Koroškem je samozavestno. Angleži in Francozi so prepričani o naši zmagi.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU Ljubljana, 9. oktobra. Glasom brzojavnega obvestila ministrstva za notranje zadeve, se vrši dne 12. oktobra 1920 važna seja narodnega predstavnštva. Vsi poslanci Slovenije so vabljeni, da pridejo zanesljivo 11. t. m. v Belgrad, da se te seje udeležijo.

POGAJANJA Z ITALIJO V BENETKAH.

LDU Belgrad, 8. okt. (ZNU.) Iz Rima poročajo: Italijanski minister za zunanje stvari grof Sforza je odpotoval v Turin, da obvesti predsednika vlade Giolittija o predhodnih pogajanjih. Trdi se, da se bodo pogajanja vršila v Benetkah in da se bodo kmalu začela. Italijanski nacionalistični listi napadajo grofa Sforzo zaradi teh pogajanj s kraljevino SHS, ker ta pogajanja ne bodo v korist Italije.

Sirite „Večerni list“!

Iz boja v boj!

Na Koroškem se bo bil jutri odločilni boj, ali bo pripadla cona A Jugoslaviji ali Nemški Avstriji. Mi vemo, da bodo naši zavedni slovenski bratje in sestre izbojevali z glasovnico, da bodo ostali združeni z nami v Jugoslaviji. V sedanjih zgodovinskih urah se spominjamo vsega trpljenja, katero je prestalo naše dobro slovensko ljudstvo v tej čarobno lepi deželi. In če bo zmagal slovenski živelj, moremo to s skromnostjo, ki je lastna nam Slovincem, beležiti kot uspeh dela naših ljudi, ljudi, kateri so delali za svoj narod, spoštujejoč krščanske vzore in nauke. Siloviti ponemčevalni val je butal z vso silo germanskega naroda, z brezobzirnostjo, lastno Hunom, na slabotno slovensko vejico, ločeno po Karavankah od debla drevesa slovenskega plemena. Vse, kar se imenuje gosposko: inteligenca, veliki in mali kramarji, učiteljstvo, uradništvo do zadnjega biriča, vse je sramotilo pohlevnega Slovence, psujoč ga z »bindišerjem« in s »čušom«. Od inteligence je delal izjemo le en stan, kateri je po svojem zvanju poklican, da čuva krščanske vzore. Kmetov sin, ki se je prebil s težavo skozi ponemčene šole v semenišče, je kot duhovnik katoliške Cerkve ostal zvest čuvar verskih in narodnih svetinj. Iz sol, iz uradov so izgnali slovenščino; iz cerkve, iz spovednice je niso mogli, in ljudstvo je zato ohranilo v časti svojo slovensko narodnost. Keliko je pretrpel za to, ker je ohranil slovensko ljudstvo svojemu rodu, zna le koroški slovenski duhovnik.

Slovenski katoliški duhovnik se pa ni omejeval zgolj na delo v svojem službenem zvanju, marveč si je naložil še drugih bremen. Pod vodstvom rajnega dr. Kreka, ki je tako rad pohitel med koroške Slovence, je zbiral slovenski narod v tužni Koroški v društva in mu je ustanavljal zadruge, da ga je gospodarsko krepil in jačil.

Dejansko pomoč in zaščito in skorajda edino oporo je imel koroški Slovenec in posebno še slovenski delavec v naših ljudeh in v naših organizacijah. Socialni demokratje, ej: to ti je bilo ne samo v verskem, marveč tudi v narodnem oziru hudo, ker je bila socialna dmeokracija tako na Koroškem, kakor tudi na Stajerskem, še hujša ponemčevalka slovenskega delavstva, kakor je bila nemškutarska gospoda. In socialno-demokratični zapeljani delavec, revež, ki ti niti nemško govoriti ne zna, ti je najzagrizenejši nasprotnik Jugoslavije, ker se je navadil silovitega jerobstva judovskih nemških socialno-demokratičnih pastirjev.

Mi smo trdno uverjeni, da bo slovenska Koroška ostala Jugoslaviji. Ker vemo, da če bomo zmagali, bomo zmagali le zato, ker bo dozorelo tolikoletno trudapolno delo naših in le naših ljudi v nekdanji tako tužnem Korotanu.

Medtem ko se bije zadnja bitka med nami in Nemci v slovenski Koroški, se pa mobilizira naša vojska za veliko volivno borbo za ustavotvorno skupščino Jugoslavije. Slovenec! Slovenka! Ali moreš premišljati, s katero stranko boš šel v volivni boj? Ali ne boš šel v volivno borbo s tisto stranko, katere najzvestejši pristaši so ohranili slovensko govorico v nekdanji tako tužni Koroški.

Vi krščanski delavci in delavke, pa ne pozabite, da je socialna demokracija, da so marksisti in komunisti krivi, da je toliko tisočev in tisočev rojenih slovenskih delavcev utonilo v vsenemškem morju in izgubilo svojo vero in narodnost v njem! V volivnem boju zato z vso odločnostjo v boj za našo reč!

NOVE POŠTNE ZNAMKE.

LDU Belgrad, 8. oktobra. (ZNU) Iz poštnega ministrstva se doznava, da so iz Amerike dospele na ogled nove poštne znamke, izdelane po naročilu tega ministrstva. Znamke od 1 do 7 dinarjev so izdelane s sliko kralja Petra, znamke od 75 do 2 par so izdelane s sliko kraljeviča regenta. Razen teh pa so izdelane tudi tri vrste znamk za invalide; prve predstavljajo boj na Kosovem, druge prehod preko Albanije, tretje pa narodno zedinjenje.

Krščanskemu delavcu Krekov pogum!

Ljubljana, dne 8. okt. 1920.

Štacijsko stražo sem imel v Judenburgu, ko je leta 1917. prineslo časopisje tužno vest o nenadni smrti dr. Kreka. Vsem nam je sapa zastala, kot zid smo prebledeli, ker smo se v hipu zavedli, da je legel z njim v grob zastavonoša jugoslovanstva. Zvečer smo se zbrali vsi »temni« elementi bivšega 17. pešpolka v judenburški kavarni »Zaparka«, premotrili politični položaj, pregledali bilanco in sklenili radi Krekove smrti potrojenje dela. Naročili smo več izvodov »Jugoslavana«, ki je tako sijajno zagovarjal in se boril za jugoslovanstvo, revolucionirali smo mlajše letnike enoletnih prostovoljcev, spremenili vojaške pisarne v agitacijska središča, pošiljali Janeze kar največ mogoče na dopust ter jim pri sub-oddelku samim na lastno odgovornost ter nevarnost poviševalo število mesecev, za katere so bili superarbitrirani. Nihče ni več mislil na Krekovo smrt, le na delo za njegov veliki ideal smo hoteli, tekmovali med sabo.

Kot je bilo naše veselje ob rojstvu Jugoslavije neizmerno, tako je bilo veliko razočaranje in bridka naša žalost, ko smo videli v novi hiši vse polno ščurkov in golazni, elementov, ki so onemogočali pošteno življenje in udobnost, ki vsakemu gre. S paznim očesom smo sledili dogodkom v Jugoslaviji in ugotovili dvojce: V Jugoslaviji je zavladal kapitalizem z vso svojo sebičnostjo in brezobzirnostjo. Državno krmilo in odločilna najvažnejša mesta — razun par častnih izjem — so imeli v rokah bankirji, veletrgovci, velepodjetniki, skratka največji kapitalisti ali pa taki kapitalistične baže in naziranja. Prevladalo je načelo svobodne trgovine in proste konkurence, nagobčnik je veljal le za delavsko rajo, ki si je hotela priboriti še vsaj malce človeških pravic v svrhu izboljšanja svojega neznojnega stanja. Moža, ki je z znano stanovanjsko naredbo odločno in jasno začrtal smer socialni politiki, katere edina bi mogla vreči kapitalistični družabni red in ustvariti evoliucijskim potom v znamenju zakonodaje podlogo socialističnega v okvirju solidarističnih načel, so kapitalisti pod vodstvom dr. Tavčarja ozmerjali kot steklega psa. To je en slučaj, vsi vemo še neizmerno drugih, ki jih ne bomo ponavljali. To je prvo dejstvo. Drugič smo videli, kako sijajno zna zastopati delavstvo socialna demokracija. Spominimo se samo liberalno-socialistične osrednje vlade, spominimo se ministrov Kristana, Bukšega in Korača ter socialistov samih, ki so jo v očigled teh nepopisnih blamaž skokoma odkurili v komunistični tabor. Prvič: Kapitalizem je glavni vzrok nezadovoljstva v Jugoslaviji. Drugič: Socialna demokracija je dokazala, da je nezmožna izpeljati do skrajnosti boj proti kapitalizmu in ustvariti pravično urejen družabni red. O komunistih ne pišemo, ker niso nič drugega kot nekoliko gospodarsko korenitejši ter doslednejši protiversko odkritejši odcepek socialne demokracije.

Kaj naj storimo mi? Mi, ki imamo tri nasprotnike: Glavni je kapitalizem, drugi, ki krivično nosi ta naslov ter s plaščem pokriva svojo kapitalistično nagoto, tretji pa so komunisti, ki pri nas sicer nimajo življenskih pogojev, a se ponosno ozirajo na pomoč in »luč«, ki naj pride s severovzhoda. Borec bo najprej usekal svojega glavnega nasprotnika; mi torej kapitalizem in vse njegove spremljevalce. Proti socialni dmokraciji se bomo borili v prvi vrsti radi zanikanja božje avtoritete in radi propagiranja svobodomiselstva od njene strani, odklonili smo in se bomo borili zoper načela razrednega boja, ki ga je vpeljal Marx, kar pa je v socialni demokraciji res dobrega in pravega, ki bi utegnili pomagati pri odpravi kapitalizma, tega ne bomo in ne smemo napadati. Kapitalizem je namreč tako močan, da je treba skupne fronte vseh proti nemu. Zato ne smemo pozabiti, da smo bili vedno za gospodarsko kooperacijo, samo, da je bila ta do sedaj nemogoča, ker je socialna demokracija vsak tak poizkus hotela izrabiti v svoje politične svrhe, kakor je tudi n. pr. polom komunistov

letošnje spomladi s svojim demagoškim časopisjem hotela okoristiti samo svoje slabe noge. Komunisti nele, da so se na Ogrskem in v Rusiji slabo izkazali, nam predvsem ne ugaja njih skrajno revolucionarno stališče in surova sila, s katero hočejo uvesti diktaturo proletarijata. Le ideje preoblikujejo vekom lice; dobre ideje s pomočjo dobrih sredstev. Ideja, ki se v svrhu udeležitve same sebe poslužuje orožja in krvi, luči in surove sile, je pisana zgodnji ali kasnejši družbi.

Tudi ni nikjer pisano, da je treba vse podreti, preden se kaj pametnega zezida. Pameten gospodar bo vršel iz poslopja samo ničeve in slabe predmete in dele, dobro pa bo pustil ter zidal novo edino tam, kjer je starina pod ničlo. Onim vroče-krvnežem, ki so ob polomu razbijali šipe in klopi po železniških vagonih ter dokazovali svoja junaštva nad mrtvimi vrednostmi, gotovo se ni prišlo na misel, da so tepli s svojim barbarstvom in vadalizmom sami sebe. Šipe bo železnica naročila nove, vagone popravila, stroške pa bo plačal v glavnem davkoplačevalec: delavec in kmet, mali človek.

Krščanski delavec sme poznati le dvoje negativnih del: **pobijanje svobodno-miselnost-materialističnih nazorov, pobijanje gospodarskega liberalizma in njegovega sina — kapitalizma ter njegovih spremljevalcev.** Ves drugi del našega dejanja in nehanja pa mora biti pozitivno ustvarjajoč. Gledati moramo, da kolikor mogoče hitro opustimo le brambo proti kapitalizmu. **Preiti moramo prej ko mogoče v najhujši generalni napad, na sedanji družabni red.** Ne zadostuje n. pr. samo, da v obrambo proti velekapitalu v bankah, ki so si osnovali sindikat, snujemo kot protiutež kreditne in blagovne zadruge, **marveč moramo gledati predvsem na to, da država potom smotrene socialne politike bančne sindikate onemogoči ter banke socializira!** Ni dalje n. pr. dovolj, da kot protiutež alkoholizmu propagiramo abstinenco, država naj potem zakonodaje skrajno omeji število gostilen, v kateri naj bodo invalidi in vdove ter sirote nastavljeni kot državni uradniki s fiksnim mesečnim plačom in z določenim odstotkom čistega dobička. Država naj ustanovi brezalkoholne gostilne, ta način birtovanja in krčmarjenja kot pa obstoja dandanes pri nas, naj se odpravi, ker tisoči nanašajo svoje krajcarje le v eno nenasično žrelo, ki se redi in debeli brez dela le na račun drugih.

Socializacija, socializacija in zadruga, zadruga — to dvoje mora brniti po glavi noč in dan krščanskemu socialistu. Študirajmo, berimo, delajmo načrte, zavijajmo rokave in hitimo v boj, v generalni naskok proti kapitalizmu! Ni je pa socializacije in ni ga reda ter miru, kjer ni **krščanske ljubavi**: Ljubezen do Boga kot do bližnjega je pa prvi predpogoj resničnega uspeha. Organizacija, bodisi politična kot strokovna, kulturna ali kaka druga, ki je iztrgala svojim članom najvišjo božjo zapoved: **Ljubi Gospoda svojega Boga radi Njega samega, svojega bližnjega pa kot sam sebe,** taka organizacija je napačna in bo rodila v svojih posledicah le še večje gorje. Načelo krščanske ljubezni je spreobrnilo izpod podzemeljskih katakomb paganski svet, spreobrnilo bo tudi svobodno-miselno Evropo prej ali slej, ker slepec mora uvideti, da je svobodno-miselstvo, ki vlada človeštvo od francoske revolucije pa do danes, popolnoma odpovedalo. Gorje na gorje je rodilo, dobre plati so le navidezne in pretirano hvalisane.

To je del našega programa, ki ga iznova proglašamo v teh dneh boja ob spominu na očeta Kreka! Fr. Ž.

Kako se je proslavila laška kultura v Idriji.

Iz Idrije.

Italijani so se vendar nekaj od nas naučili. V nedeljo 26. sept. je vprizorila kat. del. družba v rudniškem gledališču igro »Dekle z biseri«. Ker se je zvedelo, da je v ta namen član Kogoj napravil za ozadje 2 nad 4 metre dolge slike, katere je akademik cenil nad 500 lir, ker je bilo znano, da je krasno obleko posodila dekliška Marijina družba in da nastopi v prvo 18 moč broječi družbeni orkester, je bilo toliko zanimanja za predstavo, da so bili vsi sedeži v gledališču v enem dnevu razprodani. Ker veliko ljudi ni moglo takrat k predstavi, so prosili za ponovitev igre, kar se je obljubilo za nedeljo 3. okt. — A prišla je neka italijanska gledališna družba in si osvojila gledališče za cel dan. Katol. del. družba je prosila, naj se 3. okt. prepusti, kajti ljudje so že obveščeni, da bo ta dan slovenska predstava

in za italijanske igralce je dobro, če imajo kaj odmora. A odbili so osorno, češ, tudi vi nočete biti nam na uslugo. — Prosili so namreč g. dekana, naj za dobo predstave posodi svoj glasovir. A g. dekan je prošnjo kategorično odbil, ker njegov glasovir je prelin in preobčutljiv za vodeno soparico v gledališču.

V petek 1. okt. šele so začeli s predstavo, prvo ob 18., drugo ob 20. uri. Udeležili so se italijanski vojaki, nekaj civilistov Italijanov, ki so se tu naselili, domačina ni bilo nobenega. A govorili so drug dan, da ni bilo igre, ampak le »kabaret«, da se na odru ne obnašajo kaj dostojno in ženske so oblečene — ne vprašajte, kako!

V soboto dne 2. okt. je bilo menda še hujše. Pri petju je neki korporal glasno zakričal: To je »sporkoria« — svinjarija — kaj takega še nisem videl, četudi sem bil že v raznih gledališčih. Kaj bodo rekli tukajšnji borghesi — meščanje — ki imajo tako lepe in dostojne predstave, mi pa, ki se ponasamo z 2000 letno kulturo, pa take umazanije prirejamo! — Nastala je tišina po gledališču. Klavir preneha, pevka vlihtne za nekaj sekund. A prva se zave ženska ter zakliče raz odra: Ali ni nobenega tu, ki bi motilca okloftal? — Res pristopi neki tenente — nadporočnik — in prisoli korporalu gorko zaušnico. A ta se je zavedel, da sta v gledališču oba le poslušalca, torej ni razločka med korporalom in nadporočnikom. Z desno je izdrl bajonet, z levo pa zgrabil za vrat častnika in prav malo je manjkalo, da ni prišlo do katastrofe, kajti Italijan je vroče-krven in nagel. Pristopili so tovariši, ki so častnika oprostili. Pobrisal jo je naglo iz gledališča, a tudi korporal za njim, ko se je osvojil nadležnih rok. Tenente je bil toliko hitrejši, da je prišel v gostilno na velikem trgu pred korporalom, se zaprl v kuhinjo in se rešil pred bodalom.

V nedeljo 3. okt. je bila zopet predstava, a bilo tako pičlo navzočih, da se je kmalu končala in v ponedeljek dne 4. oktobra se je gledališni družbi tako mudilo iz Idrije, da je pozabila plačati po 40 lir za predstavo »dramatičnemu društvu«. Ta ima škodo na kulisah, električni razsvetljavi in na par svetilkah, kojih ni več.

Oblastno so prej govorili, da ostanejo cel teden, vsak dan po dve predstavi, do četrtka ni misliti »kat. del. družbi«, da bi ponovila igro »Dekle z biseri«, da se bo Idričan čutil, kaj zna italijanska umetnost. Vabili so celo s slovenskimi lepaki: »Pojte ga noter, ga boste videli nekaj novega, ga bode smeha za pocht.« A Idrižani so modrovali: Ako grem noter, ne bo za me nič novega, saj sem bil že večkrat v našem gledališču, če pa zunaj ostanem in čakam, kdaj bodo začeli od smeha »počene« iz gledališča nositi, bo pa za me nekaj novega, ker kaj takega še nisem videl. Dobro so sicer pogruntali, a pričakali le niso »počenihi«. Mi pa smo bili le veseli, da se je priprost laški vojak od nas nekaj naučil.

ZA PRODUKCIJO SLADKORJA.

LDU Belgrad, 8. oktobra. (ZNU) Finančni minister je dne 6. t. m. imel v svojem kabinetu konferenco z zastopniki sladkornih tovarn. Razpravljali so o nabavi sladkorja, kolikor bi ga doma producenti ne mogli izdelati za potrebo države in da bi se dosegla stabilnost v ceni in nujna zaščita interesov konsumentov in producentov. Sklenilo se je, da se briga za nabave domače produkcije in za pravilno razdelitev sladkorja poveri konzorciju zastopnikov sladkornih tovarn, ki bi te posle vršili pod neposrednim nadzorstvom države.

Politične novice.

+ **Centralizem nemogoč.** »Jut. List« piše v svojem uvodniku z dne 8. oktobra t. l.: »Stranke so tekom dveh let prišle do prepričanja, da je prvotno zamišljeni centralizem nemogoč. Sestav širokih avtonomij bi se dal mnogo lažje in mnogo brže organizirati, ker bodo mogle široke pokrajinske avtonomne uprave mnogo lažje upoštevati posebne razmere posameznih pokrajin, ki so se stotine let razvijale in dozidavale pod raznimi razmerami in pa vplivi. Z organizacijo širokih pokrajinskih avtonomij bi se mogli odstraniti tudi mnogi vzroki, ki povzročajo nezadovoljnost, katero izziva slaba uprava. Pribeževanje vsega tega še vedno ni spoznal in tišči naprej v svoj centralizem. Ali bo v njegovi stranki zmagala pamet nad njegovo slepoto?

+ **Pribeževanje slej ko prej za najstrožji centralizem.** Na shodu demokratske stranke v Subotici je rekel minister Pribeževič v svojem govoru: »Ako dobi naša demo-

kratska stranka pri bližnjih november-skih volitvah večino: sem tega mnenja, da bomo izbrisali vse pokrajinske vlade in stvorili eno državo in eno vlado; posameznim pokrajinam ne bomo dali lastnih zborov, ampak bomo imeli samo en sabor v Belgradu.« Kaj poretka na to izjavo svojega papeža naši demokrate, ki hodijo za volitve kalit vodo z decentralizacijo in avtonomijo?

+ **Nove milijardske izgube Avstrije.** Od minulega ponedeljka do srede je padel kurs avstrijske krone v Curihu od 2.20 na 1.75. Kakor je povedal avstrijski državni tajnik za finance na mednarodni finančni konferenci v Bruslju, pomenja vsak vinar v padcu krone za avstrijsko državno gospodarstvo 3 in pol milijarde izgube. Potemtakem znaša izguba avstrijske republike vsled gornjega padca krone naravnost ogromne milijarde, ki jih bo moralo plačevati prebivalstvo v obliki nove draginje vseh življenjskih potrebščin in novih neposrednih davkov. Vzrok padca avstrijske krone je iskati v neugodnem poteku bruseljske finančne konference in vrhu tega o alarmantnih vesteh »Arb. Ztg.« o ogrskih pripravah na vojno proti Avstriji.

+ **Izid občinskih volitev v Medjimurju.** Kakor poroča »Nar. Politika«, se pri občinskih volitvah v Medjimurju, ki so se vršile meseca septembra, Medjimurci še niso delili po političnih strankah. Povsodi sta si stali nasproti dve čisto krajevni skupini: mirni srednji gospodarji na eni, boljše-iki, tihotopci in mešetarji na drugi strani. Povsodi so zmagali mirni elementi. Izmed hrvatskih političnih strank je stopila na volivno poprišče samo Pučka stranka, in sicer samo v eni občini: Preloga. Proti njej so se združili Magdičevci in demokrate, boljše-iki in Hortijevci. Kljub temu je dobila Pučka stranka 14 mandatov, nasprotniki pa samo 10. Žal, da je med starejšimi kmeti prevladovala popolna brezbriznost ter je od vseh 1036 volivcev prišlo volit le 287.

Dnevne novice.

— **Ljubljanski in zagrebški škofovi v Belgradu.** Dne 7. t. m. sta dospela v Belgrad zagrebški nadškof dr. Ante Bauer in ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič.

— **Dve veliki nesreči.** Iz Višnje gore nam poročajo: Sinoči dne 8. oktobra je vozil večerni vlak št. 2218 iz postaje Višnje gore proti Žalni. Na velikem vijaduktu nad vasjo Vel. Loko je padel z voza vlakovodja Blaž Logar, stanujoč v Dobrepoljah. Bil je takoj mrtev, ker znaša višina mosta nad 20 metrov. Vzrok nesreče ni znan. — Dalje se je ponesrečil ravno to noč lep velik avto s Hrvatske pod Višnjo goro, med 23. in 24. uro, na drž. cesti pri ovinku pri »Jernejcu«, 30 metrov od mosta, kjer se križata cesta in železnica. Vozil je proti Ljubljani. Šofer je bil takoj mrtev, edini potnik se je pa poškodoval. Zdravnik iz Višnje gore ga je takoj preiskal in ni dočkal nobene težke poškodbe. Na tem pravokotnem ovinku drž. ceste je to že četrta avtomobilna nesreča. Za tuje šoferje je skrajno nevaren kraj. Tik zraven teče potok »Kosca«, kamor se avto navadno prebrne.

Nalezljive bolezni pri nas. Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v Sloveniji izpričuje na slučaj smrti za kozami, dva slučaja smrti za trebušnim tifuzom in 67 slučajeve smrti za grižo. Več slučajeve obolevnosti je tudi za pegavico, škrlatino in davico, a smrtnega slučaja ni nobenega. Najbolj razsaja griža.

— **Novi živinski potni listi** so izšli in sicer s srbskim, hrvatskim in slovenskim besedilom, ki se bodo prodajali po 30, 22 in 14 par. Odslej naprej se za živinske potne liste ne bo smelo uporabljati drugih tiskovin razen teh. Politika okrajna oblastva jih naročajo pri finančni deželni blagajni v Ljubljani.

— **Brezposelnost v češkoslovaški republiki.** Glasom uradnih podatkov je tačas v Češkoslovaški republiki 180.000 brezposelnih oseb. Kljub temu pa povsod manjka delavnih moči. Tako poroča »Venkov«, da vsled pomanjkanja delavcev niso izkopali krompirja, ne spravili sladkorne pese ter preti nevarnost, da velike množine teh važnih pridelkov propadejo.

Ljubljanske novice.

SOMIŠLJENIKI V LJUBLJANI.

»Slovenski Narod« je zapisal z ozirom na Ljubljano: »Opozarjamo, da so volivni imeniki zelo nepopolni, da so izpuščene cele hiše, celi deli ulic, zato naj vsakdo pogleda, če je vpisan.« Z ozirom na to opozorilo, nujno pozivamo vse naše vo-

livce v Ljubljani, kateri še tega niso storili, naj pridejo vpogledat imenike v nedeljo v Jugoslovansko tiskarno, III. nadst. kjer bodo razpoloženi od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 3. do 7. zvečer. V ponedeljek bodo volivni imeniki še razpoloženi, toda reklamirati bo mogoče le do 10. dopoldne. Kdor še ni vpogledal volivnega imenika, pridi!

Volivni odbor SLS za Ljubljano. Ij Naši krajevni odbori so imeli sinoči vsi dobro obiskane sestanke, na katerih so rešili naloženo jim naloge.

Ij Danes zvečer ob pol 8. uri v Jugoslovansko tiskarno, kjer bo sestanek vseh ljubljanskih krajevnih odborov SLS, na katerega so vabljani vsi naši somišljeniki in somišljenice.

Ij Št. Jakobsko prosvetno društvo priredi jutri, v nedeljo, ob 6. uri zvečer v dvorani zanimivo predavanje. Vabimo obilni udeležbi.

Ij Predstava v Ljudskem domu bo priredi, v nedeljo 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer Sentpetersko prosvetno društvo bo vpriporilo lepo narodno igro v štirih dejanjih »Stari in mladi«, ki jo je spisal pesnik Anton Medved.

Ij »Stari in mladi«, izvirno Medvedovo igro iz polpretekle dobe, ko je znani Prelesnik ponarejeval denar in mnogo ljudi spravil na kant, priredi Šetpetersko prosvetno društvo jutri, v nedeljo, 10. t. m. ob pol osmi uri zvečer v Ljudskem domu. Vstopnice se dolo v predprodaji jutri med 10. in 18. uro v prostorih Sentpeterskega prosvetnega društva in od 18. ure naprej pri blagajni.

Ij Vincencijeva in Elizabetna koncerta »Marijinega Oznanenja« v Ljubljani ter Elizabetna konferenca v Sp. šiški. Proti rederi v nedeljo, dne 10. oktobra ob 7. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« vselico s srečolovom in šaljivo pošto. Pribeževanje namenjen podpiranim siromakom prireditvi svira godba dravske divizije. Vdovam in sirotam, vabimo slavno občinstvo, da v obilnem številu poseti to dobrodelno veselico.

Ij Nogometne tekme 10. t. m. Vseled koroškega plebiscita so v nedeljo vse večje tekme odgojene. Vrše se na prostoru Ilirije sledeče tekme: ob 14. uri prva slovena Hermes : Sparta, ob 16. uri Ilirija komb. : Svoboda. Vstopnice so za obe tekmi skupne.

Ij Ljubljanska mladina. Pišejo nam: Ta dni me je vodila pot mimo bivše domobranske vojašnice na Poljanah. Pod nekim obnom je stalo več paglavcev od 10 do 12 let, ki so vojaka na oknu nečesa moledovali. Menda zastoj, kajti dečaki so začeli v grdo srbsko kletvijo, a eden med njimi je opetovano zaklical vojaku: »Daj, pa ti popeljem svojo sestro!« Človek ne bi verjel svojim lastnim ušesom: ali smo že tudi v Ljubljani tako daleč zagazili v pokvarjenosti mladine? Saj je bilo že preje dosti surovosti med našimi dečaki, toda te vrste pokvarjenosti jim je bila vendar tuja. Vsega tega bi bilo sklepati, da so doleteli dečki vajeni hoditi pod okna vojašnic, prosjati kruha ali kaj in da jim vojaki obgovarjajo v gornjem zmislu. To bi bila bleda kanizacija najhujše vrste. Stariši, pazite, da vojaški komis ne okuži duš vaših otrok! A vojaški činitelji naj skrbre za to, da vojašnic izgine surovost in nemoralnost ali se vsaj omili in omeji na štiri stene.

Narodno gledališče.

Drama:

Ponedeljek, 11. okt.: »Pygmalion«. B.
Torek, 12. okt.: zaprto.
Sreda, 13. okt.: »Anfisa«, uradniška predstava. Izven.
Četrtek, 14. okt.: »Pygmalion«. A.
Petek, 15. okt.: »Hasanaginica«. C.
Sobota, 16. okt.: »Pygmalion«. D.
Nedelja, 17. okt.: »Za narodov blagor«. Izven.
Ponedelj., 18. okt.: »Hasanaginica«. E.

Opera:

Ponedeljek, 11. okt.: zaprto.
Torek, 12. okt.: »Faust«. A.
Sreda, 13. okt.: »Od balke do bajke«. B.
Četrtek, 14. okt.: »Rigoletto«. C.
Petek, 15. okt.: »Hofmannove pripovedke«. D.
Sobota, 16. okt.: »Od bajke do bajke«. Red E.
Nedelja, 17. okt.: »Hofmannove pripovedke«. Izven.
Ponedeljek, 18. okt.: zaprto.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Auto-

mobili in kolesa
njih deli in oprema
pnevmatika
garaža in delavnica

J. Gorec

Ljubljana
Gospodarska c. 14
Vegova ulica 8.